

Факултет Правни

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

(Број захтева)

Веће научних области правно-економских наука
(Назив већа научне области коме се захтев упућује)

(Датум)**ЗАХТЕВ****за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији
за кандидата магистра наука који брани дисертацију према ранијим прописима**

Молимо да, сходно члану 47. ст. 5. тач. 4. Статута Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета", број 162/11-пречишћени текст, 167/12, 172/13 и 178/14), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији:

КАНДИДАТ Мр Милош (Боривоје) Галантић

(име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под називом:

„Међународно-правни положај и значај глобалних спортских организација“из научне области: међународноправна

31.3.2015. својим актом 02-03 број:

Универзитет је дана 61206-237/4-15 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила:**„Међународно-правни положај и значај глобалних спортских организација“**

Комисија за преглед и оцену докторске дисертације образована је на седници одржаној 21. септембра 2015. године, одлуком факултета под бр. 04-131/10, у саставу:

Име и презиме члана комисије	звање	научна област	Установа у којој је запослен
1. Др Миленко Крећа	редовни професор	међународноправна	Универзитет у Београду Правни факултет (у пензији од 1.10.2015. г.)
2. Др Родољуб Етински	редовни професор	међународноправна	Универзитет у Новом Саду Правни факултет
3. Др Бојан Милисављевић	ванредни професор	међународноправна	Универзитет у Београду Правни факултет
4. Др Александар Гајић	доцент	међународноправна	Универзитет у Београду Правни факултет
5. Др Бојана Чучковић	доцент	међународноправна	Универзитет у Београду Правни факултет

Напомена: уколико је члан Комисије у пензији навести датум пензионисања.

Наставно-научно веће факултета прихватило је реферат Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној дана 28. марта 2016. године

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

- Прилог:
1. Реферат комисије са предлогом
 2. Акт Наставно-начног већа факултета о усвајању реферата
 3. Примедбе дате у току стављања реферата на увид јавности, уколико је таквих примедби било
 4. Електронска верзија.

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду, донетом на седници од 21. децембра 2015. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата **мр Милоша Галантића** под називом: „**Међународно-правни положај и значај глобалних спортских организација**“. У том својству, Наставно-научном већу подносимо следећи

РЕФЕРАТ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

а) Подаци о кандидату

Мр Милош Галантић је рођен 23.08.1963. године у Београду, где је завршио основну и средњу школу. Правни факултет Универзитета у Београду уписао је школске 1982/1983 године, и исте године је започео одслужење војног рока. Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 1987. године на смеру Међународно јавно право. Уписао је последипломске студије смер - Међународно јавно право. Магистарску тезу под називом „Међународно правна заштита културних и природних добара“ је одбранио 1993. године на Правном факултету у Београду код ментора професора Стевана Ђорђевића чиме је стекао академско звање магистра правних наука. На истом факултету 2013. године пријавио је докторску дисертацију под називом Међународно-правни положај и значај глобалних спортских организација код ментора професора Миленка Креће.

По завршетку студија радни однос заснива у привредном сектору а затим у Институту за економије и финансије у Београду и у Основном суду у Новом Саду. Од 1997. године именовани је запослен у Министарству финансија, Пореској управи, Регионалном одељењу Нови Сад. Од 2003. године именовани је запослен на пословима начелника Одељења наплате филијале Нови Сад, а од 2004. године на пословима начелника Регионалног Одељења наплате. Говори енглески језик.

Објављени радови из области спортског права

1. "Специфичности Суда за арбитражу у спорту као међународног арбитражног тела ", *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 1, 2015

2. "Лех спортива - Порекло и значај термина", *Теме*, 39/2, 2015.
3. Регулисање друштвених односа у спорту, Правни живот, 2015.

Предати радови:

1. Вишестепеност спортских арбитражних тела у Републици Србији - *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*
2. Независност спортских арбитражних тела у Републици Србији - *Анали Правног факултета у Београду*

б) Подаци о дисертацији

Докторска дисертација кандидата мр Милоша Галантића, под насловом „**Међународно-правни положај и значај глобалних спортских организација**“ одобрена је од стране Наставно-научног већа Правног факултета 27. априла 2015. године, а за ментора је одређен проф. др Миленко Крећа. Предметна докторска дисертација има 362 странице, заједно са литературом и обухвата увод, десет делова и закључна разматрања. Проред је 1.5, фонт *Times New Roman*, величина фонта 12. Приликом израде тезе кандидат је користио домаћу и страну научну и стручну литературу, релевантне међународне документе, и интернет изворе.

2. Предмет и циљ дисертације

Међународни олимпијски комитет (ИОЦ), Светска федерација фудбалских асоцијација (ФИФА) или Међународна асоцијација атлетских федерација (ИААФ) су неке од најпознатијих глобалних спортских организација. Њихови акроними су опште познати. У свакодневном животу се истиче њихова моћ управљања спортом, али се и пуно говори о њиховим скандалима и случајевима корупције. Мало је места на планети где се не прате светски спортски догађаји као што је Олимпијада или Светски куп у фудбалу. Осим наведених спољних манифестација наведених организација, пуно тога о њима остаје непознато.

Кандидат ће се у првом реду бавити термином глобалне спортске организације (ГСО) који је у употреби у међународној правној теорији током последње деценије. Кандидат појашњава да је у питању ужи скуп међународних спортских организације јер се израз „глобално“ употребљава само за међународне спортске организације, које једине и самостално регулишу поједини спорт или групу спортова, као и међународно такмичење на планетарном нивоу (Олимпијада). Тако на пример ГСО у области фудбала је ФИФА, али не и Унија Европских Фудбалских Асоцијација (УЕФА) која је регионалног карактера и хијерархијски нижег положаја. Последица таквог приступа је да у спортовима као што је бокс, који има више супротстављених међународних организација, ниједна нема статус глобалне спортске организације. Кандидат посебно истиче да израз „глобално“ не треба доводити у везу са економском снагом организације, односно могућношћу стварања значајних финансијских средстава. Израз равноправно обухвата најмоћније спортске организације као што је ФИФА или ИОЦ, као и међународне спортске организације „малих“ спортова, које их једине и самостално регулишу (на пример: Светски савез обарања руку - ВАФ).

Оцењујући да спорт данас заузима важно место како у држави, тако и у међународној заједници, кандидат констатује да су егзактни статистички подаци о спорту уопште, данас ретки и запостављени. Ипак, кандидат наводи податке Европске уније, према којима око 60% њених грађана редовно учествује у спортским активностима, самостално или у оквиру око 700.000 спортских клубова, као и процене да је током 2004. године спорт створио вредност од 407.000.000.000 € или 3.7% ЕУ бруто домаћег производа, те запослио 15.000.000 радника или 5.4% укупне радне снаге.

Посебну пажњу кандидат ће посветити анализи специфичности глобалних спортских организација у односу на мађународне невладине организације. Ово посебно због тога што академски радови, посвећени углавном појединачним међународним спортским организацијама, као и сами општи акти међународних спортских организација, униформно сврставају такве организације у међународне невладине организације (МНВО).

Прва специфичност, коју кандидат сматра и најзапаженијом, огледа се у стицању знатних прихода од стране појединих ГСО. Тако је на пример ФИФА, по објављеним подацима из књиговодствених извештаја, током 2012. године остварила приход од 1.166.000.000 америчких долара, а трошкови самог постојања организације били су само 23% или 141.000.000 америчких долара. Остатак је уложен у организовање будућих спортских догађаја у износу од 569.000.000 америчких долара или 53% прихода, као и у развојне програме помоћи чланицама у износу од 177.000.000 америчких долара или 16% прихода. Организовање Светског првенства у фудбалу је постало догађај глобалних размера чије би неодржавање имало значајне последице за будућност ФИФА. Из тих разлога као средство личног осигурања, ФИФА је до сада обезбедила износ резерви од 1.378.000.000 америчких долара, путем обавезних годишњих издвајања (у 2012. години издвојено је 85.000.000 америчких долара или око 7% прихода). Уобичајени начин финансирања МНВО из чланарина и донација, а само ретко из комерцијалних активности, у случају ФИФА сигурно је занемарљив. Кандидат закључује да постизање финансијске независности у односу на чланове, представља специфичност глобалних спортских организација, која је у свету међународних невладиних организација незабележена.

Следећа специфичност ГСО, коју кандидат образлаже, јесте аутономно регулисање одређених друштвених односа. Од свог настанка у XIX веку, модерни спорт није био регулисан од стране држава. Поједини организовани делови друштва, националне спортске организације у почетку, а касније и међународне, преузимају његово регулисање. Сама природа друштвених односа у спорту као такмичарски организованој физичкој игри захтевала је постојање јасних правила понашања и постојање формалне организације које би та правила прописивала. На тај начин током последњег века, колико трају најважније ГСО, формиран је целовит невладин сегмент који аутономно прописује правила понашања, стара се о њиховој примени и решава настале спорове у њиховој примени. Тек са наглом комерцијализацијом спорта од друге половине XX века, јача државни интерес регулисања друштвених односа у спорту. Путем националних законодавстава и међународног јавног права настаје и јавни сегмент правила понашања у спорту.

Имајући у виду економски значај који спорт данас има, свака одлука ГСО има значајну материјалну последицу. Одлуке ГСО се увек односе на лица или организације које припадају датим државама, а која начелно не могу очекивати правну заштиту од стране својих држава. Ретки случајеви покушаја нарушавања аутономије спорта путем националних судова, добијају значајну медијску пажњу, али они бројчано су без значаја у односу на број спорова којима је крајња инстанца спортско арбитражно тело.

Такође, кандидат указује на специфичност коју ГСО имају у односу на државу и која се огледа у степену добровољне прихваћености прописаних правила понашања од стране ГСО, који је у појединим областима готово апсолутан. Кохезивни фактор у случају државе јесте постојање узајамних интереса, али је увек присутан и монопол физичке принуде. ГСО немају монопол физичке принуде, већ добровољност извршавања правила понашања заснивају на узајамним интересима.

У свом раду, кандидат ће извршити правну анализу глобалних спортских организација и њихових правила понашања. Имајући у виду значајне специфичности ГСО, као дела ширег скупа МНВО, кандидат посебно указује на проблем неадекватног разматрања МНВО, те у раду додатно анализира појам МНВО. Посебну пажњу кандидат ће посветити и друштвеним односима у спорту, са циљем евентуалног проналажења специфичности које захтевају посебности у начину и организовању њиховог регулисања. Коначно, кандидат ће се бавити и односима између глобалних спортских организација и држава, као и односима између правила понашања ГСО и државног права.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

ГСО су данас значајан чинилац на међународној сцени. Друштвени односи у спорту које аутономно регулишу данас су све значајнији за појединце, државе и међународну заједницу у целини. Наведено регулисање представља заокружен и целовит систем регулисања датих друштвених односа. И поред такве чињенице њима није посвећена довољна пажња. Основне хипотезе дисертације су:

- ГСО су по својој суштини МНВО, али поседују низ специфичности који их сврставају у посебну групу МНВО.
- ГСО су међународне организације које аутономно – независно од држава регулишу одређене друштвене односе у спорту
- Правила понашања која прописују ГСО у оквиру своје аутономије су правне норме која припадају посебном правном поретку као облику недржавног права у складу са теоријом правног плурализма.
- Правила понашања која прописују ГСО у оквиру своје аутономије су правне норме које припадају приватном сегменту спортског права који заједно са јавним сегментом – правним нормама које доносе државе и нормама међународног јавног права, чине посебну грану права – спортско право.
- Однос приватног и јавног сегмента спортског права, или однос норми које прописују ГСО и норми које прописују државе и међународне владине организације, је однос међусобног допуњавања, а не однос међусобне конкуренције.

Приликом разраде поменутих питања, кандидат ће се служити пре свега компаративном методом истраживања. У проучавању нормативних текстова примениће нормативно-догматички метод. У појединим областима, као на пример код анализе друштвених односа у спорту или развоја ГСО кандидат ће користити историјско-правни и социолошки метод.

4. Кратак опис садржаја дисертације

1. Први део: Глобалне спортске организације - међународне невладине организације

У првом делу дисертације кандидат ће указати на проблем општих аката глобалних спортских организација, у којима се оне једногласно декларишу као међународне невладине организације. Исти проблем постоји у ретким академским радовима који их помињу. Већи је проблем што већина радова посвећена МНВО често ни не помиње реч спорт, а поготово не даје правну анализу ГСО. Постоји мањи број радова који указују на значај који има регулисање спорта у међународној заједници, али се не упуштају у анализу ГСО. Може се рећи да анализи ГСО посвећују пажњу више ванправне научне области као што су историја, социологија и економија, наравно са својих становишта. Кандидат истиче да се већ на први поглед, и без дубљих анализа, може уочити да ГСО имају низ специфичности које не можемо приметити код осталих МНВО. Бројност чланица, начин финансирање и висина прихода, велики економски утицај и значај, аутономно прописивање правила понашања, аутономно санкционисање повреда донетих правила, специфичан однос са државама, само су неке од специфичности ових организација. Сходно наведеном, кандидат закључује да је услед специфичности глобалних спортских организација, за њихово правилно дефинисања, неопходно анализирати МНВО уопште, те закључити да ли се ГСО могу сматрати врстом МНВО.

Анализирајући међународно-правне акате који се односе на МНВО, као и постојеће теоријске приступе, кандидат закључује да је постигнута начелна сагласност око следећих елемената МНВО: невладин и непрофитни карактер, добровољност, постојање заједничких интереса и циљева, постојање формалне структуре и ненасиљан карактер. Када су у питању ГСО, кандидат сматра да су наведени критеријуми преуски, јер ГСО поред ових елемената, поседују и друге специфичности које нису обухваћене овим елементима, односно нису заступљене код већине МНВО. Решење које кандидат сматра најједноставнијим било би искључити ГСО из скупа МНВО и посматрати их као организације *sui generis*. Међутим, имајући у виду да ГСО имају највише сличности са МНВО, кандидат разматра постојеће дефиниције МНВО и њихове критеријуме, те констатује да они представљају само спољну манифестацију МНВО, и да при томе не указују на њихову основну функцију и задатак.

У циљу правилног разумевања појма МНВО, кандидат анализира њихову основну парадигму. Парадигма невладиних организација је да оне већ у свом називу садрже раздвајање, независност од државе, а при томе се може поставити питање да ли би постојале да нема државе. Већина активности као и сама сврха

постојања МНВО је проузрокована деловањем односно неделовањем државе. Суштина МНВО је да она представља удружење појединаца или удружења, које жели да регулишу одређене друштвене односе на њима жељени начин, у складу са својим програмским циљевима, а дати друштвени односи нису по њима или квалитетно или никако регулисани од стране државе. Кандидат истиче да се под регулисањем друштвених односа подразумева сваки вид утицања на дате друштвене односе, почев од активности хуманитарне помоћи, преко консултативног статуса при Уједињеним нацијама па до самосталног регулисања појединих друштвених односа.

Кандидат оцењује да овакав приступ омогућава боље разумевање суштине МНВО. Пре свега указује на снажну међусобну условљеност државе и невладиних организација, за разлику од самог термина „невладин“ који их привидно раздваја. Постојање невладиних организација је условљено постојањем државе и њене несавршености. Затим, уводи се могућност нове суштинске поделе МНВО у зависности од корелације са државом у погледу регулисања датих друштвених односа. Подела на МНВО које у односима конкуренције са државом регулишу исте друштвене односе и на МНВО које аутономно регулишу поједине друштвене односе доводи до лакшег разумевања њихових специфичности. Како их назвати ствар је избора, али кандидат сматра да би се прве могле назвати изворним или примарним невладиним организацијама јер се оне налазе у сталном односу конкуренције са државом. Друга група, или група аутономних регулатора, могла би се назвати изведеним или супсидијарним невладиним организацијама јер оне у суштини замењују државну организацију и задовољавају потребу друштва за регулисањем датих односа. Овако представљен појам МНВО дозвољава несметано укључење ГСО.

2. Други део: Појам спорта

Иако примарна тема рада није анализа друштвених односа који се подводе под појам спорта, који спада у област проучавања спортске социологије, спортске историје или спортске филозофије, имајући у виду да је одредио ГСО као институционализовани део друштва који има задатак регулисања друштвених односа у спорту, кандидат налази за потребно да у свом раду одреди који су друштвени односи предмет регулисања ГСО. Из тог разлога кандидат се бави појмом спорта.

Појам спорта прате многе теоријске недоумице и неслагања. Општа сагласност је постигнута само око две ствари. Прва, да је спорт само део шире социјалне конструкције и да поседује особине самог друштва чији је део, и друга, да спорт током историјског развоја има различито значење у различитим друштвима, као и да упућује на различите активности у различитим историјским тренуцима. Висок степен сагласности постигнут је и у погледу става да је спорт сложен друштвени однос, односно да се састоји од више нивоа друштвених односа. Њиховом појединачном анализом и анализом њихових комбинација могуће је разумети суштину спорта и одредити његове специфичности у односу на остале друштвене односе. Нивое је могуће сложити по општости и добити следећи редослед: игра, организована игра, такмичење и спорт. На овај начин кандидат долази до дефиниције спорта као физичке такмичарски организоване игре, односно до

следећих основних елемента спорта: физичке активности као дела игре, постојања правила игре и такмичења. Анализа наведених основних елемената даје одговоре за бројне специфичности ГСО као организације која регулише друштвене односе у спорту. У питању су следеће специфичности спорта као друштвених односа и њихове последице:

1. У основи модерног спорта се налази игра као специфичан друштвени однос, тачније спорт је физичка такмичарски организована игра која је у својој основи дијаметрално супротна задовољењу материјалних потреба и опстанку (необавезност, „неозбиљност“), и има висок степен аутономије (независности) играча у односу на спољни свет, што има за последицу да је спорт област друштвених односа које традиционално не регулише држава.

2. Модерни спорт је сложени скуп друштвених односа и који не може успешно функционисати без детаљног регулисања и стандардизације, што има за последицу неопходност постојања бирократизованих централних организација на националном и међународном нивоу као и система правила понашања.

3. Модерни спорт по својој суштини има наднационални карактер, јер спорт као такмичарска игра у својој основи подразумева такмичење до највишег нивоа – планетарног, што има за последицу да спорт и организација спорта не могу остати у оквирима државних граница и он је у својој суштини транснационалан.

4. Спорт као скуп друштвених односа је саставни део укупних друштвених односа, што има за последицу да је спорт динамичка категорија која се мења заједно са друштвом. Из тих разлога постмодерни спорт краја XX века са својим специфичностима захтева и другачији приступ његовом регулисању.

5. У модерном спорту одувек је била присутна појава комерцијализације, али крајем XX века комерцијализација добија енормне размере, што има следеће последице: спорт је све више комерцијална делатност, приходи спортиста али и спортских организација су све значајнији, државе све више настоје да преузму регулисање, спортске организације постају озбиљни економски субјекти (по ставовима ЕУ може доћи до нарушавања принципа слободног тржишта и забране конкуренције), све је значајније питање одговорности спортских организација и њиховог руководства.

3. Трећи део: Појам глобалних спортских организација

Тема трећег дела је анализа основних појмова који су вези са глобалним спортским организацијама. У питању је разматрање оправданости коришћеног термина и преглед настанка и развоја ГСО. Извршен је и приказ формалних елемената организације као што је пирамидална структура, са освртом на разлике између пирамиде међународних спортских федерација и пирамиде ИОЦ, као и анализа основних организационих принципа ГСО, међу којима је посебна пажња обрађена на принципе: једна држава – једна асоцијација (монопол представљања), једна држава - један глас и принцип политичке неутралности и његов историјски развој.

Извршена је анализа основних и изведених функција. Међу основним функцијама дат је приказ управљачко-легислативне функције, функције организовања међународних такмичења као и развојне функције. Под изведеним

функцијама реч је о функцији новијег времена – комерцијалној функцији и њеном настанку, развоју и последицама.

Посебна пажња је обрађена на изворе и начине финансирања, с обзиром да је то једна од значајних специфичности ГСО.

4. Четврти део: Правни статус глобалних спортских организација

Тема четвртог дела је правни статус ГСО. С обзиром да су ГСО део ширег подскупа МНВО, потребно је прво извршити анализу правног статуса МНВО, у оквиру националног права и у међународној заједници, а онда указати на специфичности ГСО. Традиционални приступ државног централизма не види МНВО као субјекта међународног јавног права. У правној теорији крајњи домет у правцу међународног субјективитета МНВО је тзв. квалификовани или парцијални субјективитет насупрот објективном или неограниченом субјективитету држава. Традиционални облици деловања МНВО у међународној заједници свде се на учешће у међународном процесу одлучивања, углавном преко консултативног статуса при Уједињеним нацијама и њеним организацијама, као и у надгледању примене норми међународног јавног права. За проучавање правног статуса ГСО од значаја је анализирати еволуцију правног статуса МНВО, који почиње преко историјских изузетака – аномалија (Ватикан, Међународни комитет Црвеног крста у оквиру Женевских конвенција), преко УН и консултативног статуса, односно статуса посматрача на заседањима Генералне скупштине, по правилу резервисаног за државе (ИОЦ такав статус добија 2009. године), као и преко међународних уговора којима се дају посебна права и обавезе МНВО, што је приметно последњих деценија. У том правцу извршена је анализа Уговора о статусу ИОЦ из 2000. године, између ИОЦ и Владе Швајцарске, држави у којој ИОЦ има седиште, којим су прецизиране многе привилегије недостижне другим МНВО. Посебан еволутивни облик у развоју међународно правног субјективитета МНВО представљају хибридне међународне организације које су састављене од представника МНВО и владиног сектора и који равноправно одлучују у процесу доношења одлука. Хибридним међународним организацијама у раду је посвећена посебна пажња, пре свега због изузетног значаја за међународну заједницу као посебног и новог облика међународних организација, али и због чињенице да је једна од најуспешнијих хибридних међународних организација данас управо једна од ГСО, тј. Светска антидопинг агенција (ВАДА).

Специфичности које ГСО имају у односу на остале МНВО, а то су самостално регулисање одређених друштвених односа и монопол одржавања спортског догађаја са свим својим последицама, као и другачији приступ појму МНВО, отвара нове теоретске правце у њиховом проучавању. Традиционални ћорсокак у коме је завршавала већина расправа око правног статуса МНВО у међународном праву, односно да ли су МНВО субјекти међународног права или не на овај начин губи на значају. Полазећи од става да МНВО имају исти задатак као и државе – регулисање датих друштвених односа, кандидат закључује да при вршењу тог задатка морају имати одређена права и обавезе у међународној заједници. У погледу супсидијарних МНВО, које самостално, независно од државе, регулишу дате друштвене односе још је лакше закључити да оне јесу субјекти међународног права. Тешко би било тврдити супротно јер ГСО одржавају редовне односе са државама како у погледу закључења многобројних уговора па до санкционисања

понашања представника држава – тимова у спортским такмичењима. Такви односи држава и ГСО најмање су равноправни, али често је држава у подређеном положају и захваљујући монополу одржавања датог спортског догађаја који поседује ГСО, државе немају другог избора него да поштују аутономију коју ГСО имају у својој сфери друштвених односа. На тај начин, кандидат долази до закључка да је у погледу ГСО, беспредметно класично питање поседовања међународно правног субјективитета, те констатује да ГСО у области спорта имају чак и већа права од држава.

5. Пети део: Правила којима се регулишу друштвени односи у спорту

Пети део рада односи се на правила којима се регулишу друштвени односи у спорту. Њихова анализа је неопходна ради разумевања правног положаја и улоге ГСО у међународној заједници. У свом раду, кандидат настоји да утврди њихову структуру и њихову правну природу.

Спорт, као део ширих друштвених односа, регулисан је низом правила понашања донетих од стране различитих субјеката. Највећи број правила доносе ГСО и њих можемо сврстати у приватни сегмент правила понашања. Извесна правила доносе државе и међународне владине организације и њих можемо сврстати у јавни сегмент правила понашања.

Традиционално посматрано, приватни сегмент представља основ правила понашања којима се регулишу друштвени односи у спорту. На тај начин ГСО остварују једну од својих основних функција. Са наглом комерцијализацијом спорта у другој половини XX века јављају се и други актери међународне заједнице који добијају улогу регулатора датих друштвених односа, као што су државе и међународне владине организације, путем националних законодавстава и међународних уговора.

Основне карактеристике приватног сегмента су саморегулација, системска целовитост, уговорна основа, транснационални карактер, значајне економске импликације и интердисциплинарни карактер, којима је посвећена посебна пажња. Такође, посебан предмет анализе су и појединачне врсте наведених правила са својим специфичностима, и то правила игре и фер-плеја са једне стране и општи акти и одлуке арбитражних тела са друге стране.

Анализа јавног сегмента је од посебног значаја за проучавање ГСО, јер она показује однос ГСО и представника јавног сектора – држава, Европске уније и међународних владиних организација. Наведена анализа показује да традиционална аутономија ГСО у доношењу правила понашања, начелно није нарушена, као и да у појединим областима које превазилазе могућности ГСО за самостално ефикасно решавање, као што је борба против допинга, управо ГСО преузимају иницијативу за заједничко регулисање, која кулминира доношењем Међународне Конвенције против допинга у спорту, под окриљем УНЕСЦО. Посебна пажња је обраћена на ЕУ која представља представника јавног сектора који је најуспешнији у делимичном ограничењу аутономије ГСО односно у случајевима када спортске активности представљају економске активности и када ЕУ преузима заштиту заједничког тржишта, слободног кретања радне снаге и слободе конкуренције.

Јавни сегмент је анализиран са становишта државе и њеног права и са становишта међународно јавног права. У погледу државе и њеног права анализиран је њен однос према аутономији спортских организација, модели националног регулисања спорта (интервенционистички и неинтервенционистички) као и разлози и циљеви регулисања друштвених односа у спорту од стране државе. Посебна пажња је посвећена регулисању спорта путем норми међународног јавног права. Реч је пре свега о друштвеним односима које ГСО нису могле саме ефикасно регулисати и иницирале су помоћ међународне заједнице, а то је питање борбе против допинга и заштита олимпијских симбола. За разлику од претходних, постоји и група друштвених односа где је део међународне заједнице преузео регулисање пре ГСО. У питању је борба против насиља у вези са спортом. Ова материја не би ни могла да се ефикасно регулише без држава, а њено регулисање је проузроковано насиљем на фудбалским утакмицама осамдесетих година у Европи, а за последицу је имало доношење међународне конвенције од стране Савета Европе. С обзиром на значај спорта у међународној заједници настаје и посебна група правила понашања којом се регулишу одређени односи у спорту а ради остварења интереса међународне заједнице. Реч је о борби против апартхејда где је међународна заједница у оквиру УН усвојила Међународну конвенцију против апартхејда у спорту из 1985. године.

Правна природа правила понашања којима се регулишу друштвени односи у спорту, је предмет различитих ставова. У погледу јавног сегмента не постоје дилеме око његове правне природе – у питању су класичне норме унутрашњег и међународног јавног права. У пракси настаје проблем због необраћања довољно пажње на јавни сегмент и стављања главног фокуса на приватни сегмент. У погледу приватног сегмента ситуација је знатно другачија. Традиционални приступ заснован на вестфалском систему суверених држава, и позитивистичко схватање појма права, не остављају могућност постојања права ван државе и права које није засновано на монопољу физичке принуде. Представници традиционалног приступа већ самим термином решавају постојеће дилеме. Термини право и спорт или право у спорту јасно указују на чињеницу да правила у спорту која су донета од стране ГСО немају статус правних норми него постоје само норме националних законодавства и евентуално норме међународног јавног права које се примењују у спорту. На тај начин негира се транснационални статус норми које доносе ГСО и свде се на опште признато право удружења да самостално регулишу своје унутрашње односе, под условом да нису у супротности са националним правним нормама. Другачије речено спорт представља вид забавне активности који је у потпуности регулисан постојећим правним нормама које припадају разним постојећим правним областима, на пример уговорном, управном, радном, кривичном или прекршајном праву. Традиционални приступ подразумева само хоризонталну примену постојећег државног права на друге друштвене односе, а никако вертикално посматрање које прихвата постојање више правних система.

Насупрот традиционалном, данас је све више заступљен модерни приступ, који правила понашања које доносе ГСО сматрају за један од најснажнијих примера недржавног права у оквиру теорија правног плурализма, уз друге облике недржавног права као што су лех мерцаторија или право интернета. Међу поменутиим заступницима модерног приступа, и поред постигнуте сагласности око

постојања засебног правног корпуса, не постоје сагласности око његовог назива и обима. За правила понашања у спорту, као посебне области права, у употреби се могу наћи следећи термини: лех спортива, лех лудица, међународно јавно спортско право, европско спортско право, транснационално спортско право, глобално спортско право. Заједничко свим наведеним терминима је различито значење како у погледу суштине тако и обима. Сви наведени термини су предмет анализе рада.

Основни задатак термина је да на најкраћи начин прикаже суштину појма, у овом случају да обједини приватни и јавни сегмент правила понашања. Кандидат предлаже да то буде термин спортско право који би уз правилну употребу стварао најмање недоумица у правној теорији. Алтернативно, кандидат предлаже назив *lex sportiva*, што би у „непостојећем“ преводу (реч спортива не постоји у латинском језику) требало да значи исто – спортско право. Такав термин, који је већ широко распрострањен, опет уз правилну употребу и значење, могао би имати низ предности, пре свега због своје популарности, сугестивности и одсуства потребе превођења.

6. Шести део: Одговорност глобалних спортских организација

Данас се често поставља питање одговорности глобалних организација, које мање или више самостално доносе правила понашања у оквирима својих надлежности. Општа сагласност је постигнута око чињенице да неконтролисана моћ и недостатак одговорности представља „демократски дефицит“. Потенцијални извор неслагања изазива чињеница да је као основа за поређење узета држава и њени „демократски“ начини унутрашње контроле преко система представљања и периодичних избора. Питање има посебну тежину у погледу МНВО због њихове „раздвојености“ од држава. У случају ГСО, а нарочито оних који имају могућност значајних комерцијалних делатности, постављено питање има још већу специфичну тежину. Пре свега, архитектура ГСО је створена за модерни спорт који је у суштини аматерски спорт, а не за постмодерни спорт као комерцијалну делатност. Промену окружења услед развоја постмодерног спорта и његове комерцијализације у другој половини XX века, ГСО су дочекале спремно и прилагодиле своје делатности али основну структуру нису мењали. Модел Северно-америчког спорта, који је од самог почетка био заснован на комерцијалним основама, има јасно изражену власничку структуру, истоветну мултинационалним компанијама, што не постоји у случају ГСО. ГСО, с обзиром на своју улогу да замењују државу у погледу регулисања друштвених односа, имају сличну структуру поделе „власти“. Проблем у случају ГСО је да практичну превагу у таквом систему имају истакнути појединци. Скупштински органи, формално имају знатна овлашћења, али у пракси где свака држава има један глас, без обзира на свој значај и утицај у међународној спортској заједници, далеко моћнију улогу има извршна власт. Посебан парадокс представља чињеница да су чланице ГСО корисници финансијских средстава добијених од стране ГСО, као што су на пример расподела прихода од међународних такмичења или одређене наменске помоћи. Код спортских асоцијација неразвијених држава, које су углавном корисници и посебних видова помоћи, финансијски износи добијени од ГСО-а представљају често главни а некад и једини извор финансирања. Наведени парадокс је један од озбиљних извора потенцијалних злоупотреба у функционисању ГСО, тачније

представља потенцијални облик политичке корупције. Осим политичке корупције, услед развијених комерцијалних делатности и знатних финансијских прихода, постоји опасност и од класичних злоупотреба. На постојање проблема указују и повремене велики скандали и случајеви корупције, нарочито у погледу избора места одигравања великих спортских догађаја.

Под притиском јавног мњења, поједине ГСО су почеле са објављивањем финансијских извештаја и њиховом провером од еминентних ревизорских кућа. Напори су учињени и у погледу измене процедуре одређивања места спорског догађаја, као и оснивања низа посебних тела са задатком спречавања наведених злоупотреба.

Током последње деценије у правној теорији развија се концепт глобалног управног права као одговор на појаву транснационалног управљања, услед процеса глобализације, а без употребе права у традиционалном смислу. Међународни спорт је један од примера таквог управљања. ГСО представљају пандан управним телима у државама и да представљају тела која имају „управну моћ“. ГСО су само себи одговорне и то у складу са својим унутрашњим процедурама. Постављен је захтев за правном контролом. Управно право има епитет права код кога је однос јавног и приватног сектора најјасније регулисан. Битно је нагласити и да се у овом случају не ради о самим правилима којима се регулишу дати друштвени односи, него како се регулишу, односно како се „управља“. С обзиром на значај питања одговорности ГСО, кандидат ће анализирати и глобално управно право и то у погледу његових облика, садржине и основних принципа. Ипак, глобално управно право је још увек у фази развоја и оно је по својој суштини транснационално и независно од држава, и што је најважније оно данас не даје одговор које ће тело проверавати испуњености његових принципа у случају ГСО.

Данас питање одговорности ГСО остаје отворено. За већину одлука ГСО преиспитивање се завршава у оквирима спортске аутономије. Ипак, принципи глобалног управног права већ се налазе у процедурама које примењује ЦАС у доношењу својих одлука. У евентуалним случајевима грубих повреда процедуре или начела правичности, као крајња капија остају национални судови у поступку признања и извршења страних арбитражних пресуда или за једини случај упуштања у решавање у меритуму - Врховни савезни суд Швајцарске по седишту ЦАС.

7. Седми део: Република Србија у систему међународног спорта

Однос појединачне државе према ГСО, односно њено место у систему међународног спорта најбоље се може представити путем њеног односа према приватном и јавном сегменту спортског права. У овом случају, ГСО се не могу посматрати издвојено из спортске пирамиде. Активности дате државе се односе пре свега и углавном према националним елементима спортске пирамиде – националним спортским асоцијацијама, клубовима и спортистима. Наведени ентитети су пре свега правна или физичка лица правног система дате државе и налазе се под ингеренцијом њеног правног система. Специфичност спортског права, тачније његовог приватног сегмента, је да држава није део спортске пирамиде, за разлику од поменутих ентитета. На тај начин национални елементи спортске пирамиде у оквиру надлежности спортске аутономије су начелно независни од државе и њеног права.

Спортска пирамида, осим своје формалне структуре, има и две битна функционална начела. Прво начело је да ван ње нема датог спорта. У спортовима где постоје ГСО није било успешних покушаја издвајања. Друго начело је да прописана правила понашања морају бити у потпуности примењена од хијерархијски нижих елемената, под претњом искључивања. Последица наведених начела јасно одређује однос дате државе према ГСО и њеним чланицама, као и однос према приватном сегменту спортског права. Државе морају поштовати норме приватног сегмента спортског права или њихови представници неће бити део спортске пирамиде датог спорта. Досадашњи ретки примери угрожавања спортске аутономије од стране држава, након интервенција датих ГСО решавани су у кратком року у корист ГСО и аутономије спорта. У погледу Републике Србије не постоје поступања која су другачија у односу на праксу других држава. Република Србија, за разлику од појединих држава, кроз норме јавног сегмента јасно потврђује наведену спортску аутономију.

За разлику од приватног сегмента, код јавног сегмента спортског права, ситуација је другачија. Јавни сегмент чине правила понашања које прописује дата држава у оквиру свог правног поретка, као и норме међународног јавног права у чијем је усвајању учествовала држава и прихватила их као обавезна правила понашања. У погледу наведених правних норми међународног јавног права, Република Србија је Уставом прописала да су потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка и непосредно се примењују.

Република Србија је изабрала интервенционистички приступ регулисања спорта. Питање надлежности која се односи на спорт је саставни део и Устава чиме се развоју спорта придаје посебна пажња. Од 1996. године Република Србија има законске прописе који се односе на спорт, обједињене у оквиру једног закона - Закона о спорту. Такође је донет и један тематски закон – Закон о јавним скијалиштима. Наведене законе прати и низ подзаконских аката. Поред наведених закона од посебног значаја су закони донети у оквиру извршавања преузетих међународних обавеза. Први од њих је Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама из 2003. године, који је донет у складу са истоименом међународном конвенцијом Савета Европе из 1985. године, која представља једини обавезујући извор међународног јавног права у датој области. Други је Закон о спречавању допинга у спорту из 2005. године, донет на основу преузетих обавеза на основу Европске конвенције против допинга из 1989. године, као и Међународне конвенције против допинга у спорту донете под окриљем УНЕСЦО 2005. године. У погледу заштите олимпијских симбола Република Србија није доносила посебан закон о овој материји него је увела истоимену међународну конвенцију из 1981. године у своје законодавство путем Закона о потврђивању Најробијског уговора о заштити олимпијског симбола из 1999. године.

Анализирајући наведене прописе, кандидат закључује да је Република Србија изабрала интервенционистички приступ националног регулисања спорта, који, са једне стране јасно признаје аутономију спортских организација, док са друге стране, Република Србија преузима активно регулисање друштвених односа у спорту који нису обухваћени аутономијом спорта.

Национални поредак Републике Србије јасно препознаје аутономни приватни сегмент спортског права – правила понашања које прописују ГСО, представљен кроз термин спортска правила, односно признаје надлежност националним савезима и Олимпијском комитету Србије у области доношења спортских правила. Изричито је дозвољена могућност споразумног искључења надлежности националних судова у области решавања спорова о „правима којима слободно располажу“ и њихово поверавање спортским арбитражама. Прихваћена је постојећа пирамидална структура спорта и придодати су одређени организациони облици који се функционално удопуњују са постојећим, са задатком унапређења оних друштвених односа који нису под регулацијом ГСО а од интереса су за Републику Србију. Кандидат наглашава да је и поред низа правних норми које се односе на аутономију спорта и спортских организација, задржано формално право ограничења аутономије путем редоследа правног основа за остваривање циљева, делатности и активности спортских организација, јер се закон налази на првом месту, па тек онда спортска правила и међународне конвенције.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Од кандидата се очекује да објасни међународно-правни положај глобалних спортских организација и укаже на њихов значај у науци. Иако од друге половине XX века, спорт постаје једна од значајних привредних грана, овакве промене нису праћене и променама у односу научне јавности према правном изучавања спорта и његових пратећих појава. Имајући у виду да је регулисање друштвених односа у спорту данас од изузетне економске и политичке важности, глобалне спортске организације главни носиоци таквог регулисања добијају све више на значају. Такође, од кандидата се очекује да објасни какав је значај приватног сегмента спортског права, као новог облика недржавног права права у оквиру идеја правног плурализма.

Кандидат ће изнети један другачији приступ међународним невладиним организацијама, који има за циљ не само да уклопи специфичности глобалних спортских организација у појам међународних невладиних организација, већ и да јасније укаже на суштину ове појаве. Од кандидата се очекује да у раду јасно укаже на будуће правце развоја међународних организација, нарочито у контексту нових хибридних међународних организација, од којих једна од најефикаснијих припада групи ГСО и то је Светска антидопинг агенција (ВАДА) која је главни носилац борбе против допинга у спорту.

Дисертација даје свој допринос јасном издвајању посебне гране права – спортском праву, у погледу чије садржине данас не постоји сагласност, како у теорији тако и у пракси. Кандидат ће допринети разјашњењу дилема, раздвајањем и дефинисањем приватног и јавног сегмента спортског права.

Имајући у виду реткост правних анализа ГСО, како у међународној правној теорији у којој се оне свде на поједине организације, или поједине теме, тако и у домаћој правној теорији, у којој се оне углавном ограничавају само на јавни сегмент спортског права који обухвата пре свега законе који регулишу материју спорта, докторска дисертација са овом темом може имати значајни научни допринос.

Значај за правну науку

Регулисање друштвених односа у спорту данас је од изузетне економске и политичке важности. ГСО као главни и самостални носиоци регулисања друштвених односа у спорту у оквиру приватног сегмента спортског права и као равноправни носиоци регулисања са државама у оквиру јавног сегмента спортског права, добијају све више на значају. Вестфалска држава и правни позитивизам са процесима глобализације наилазе на све више препрека у међународној заједници у остваривању својих циљева. Нови облици недржавног права у оквиру идеја правног плурализма, међу којима је и приватни сегмент спортског права, добијају на значају. Класично схватање да право припада само држави и да мора почивати на монополу физичке принуде постаје прошлост. Недржавном праву и правном плурализму домаћа правна теорија и пракса не посвећују пажњу. С обзиром да је приватни сегмент спортског права један од најразвијенијих облика недржавног права намеће се потреба његовог теоријског и академског проучавања.

Значај за међународно јавно право

По појединим страним ауторима изучавање МНВО све више наилази на проблеме, услед промена у међународној заједници, што описују речима да је дефинисање МНВО „немогућа мисија“. Све ГСО себе одређују као МНВО, али већ површна анализа њихових карактеристика указује на значајне посебности, нарочито у погледу значајних економским потенцијала и аутономије у односу на државе. Другачијим приступом појму МНВО не само да можемо обухватити специфичности ГСО у оквиру појма МНВО, него и јасније указујемо на суштину појаве. Као последица таквог приступа, поједина питања међународно јавног права, као на пример питање субјективитета МНВО, добијају своје одговоре. Посебан значај рада је упућивање на будуће правце развоја међународних организација. Нови појавни облик хибридних међународних организација није само трећа врста међународних организација насупрот владиним и невладиним. Он обједињује најбоље особине претходних, материјалне ресурсе, логистику, ауторитет владиних организација, и динамичност, мотивисаност, мобилност, знање невладиних организација. Данас нема пуно таквих организација, а једна од најефикаснијих припада групи ГСО и то је Светска антидопинг агенција (WADA) која је главни носилац борбе против допинга у спорту.

Значај за одвајање спортског права као посебне гране права

Дисертација даје свој допринос потреби јасног издвајања посебне гране права – спортског права. Око садржине такве посебне гране права данас не постоји сагласност у теорији и пракси. У раду је извршено прецизно раздвајање и дефинисање приватног и јавног сегмента спортског права чиме нестају наведене дилеме. Досадашњи развој спортског права а нарочито арбитражне праксе Спортског арбитражног суда са седиштем у Лозани у Швајцарској јасно указује на потребу напуштања термина „право у спорту“ и парцијалног проучавања примене „права“ у регулисању друштвених односа у спорту, и прихватање постојања

самосталне правне гране под називом право у спорту са својим приватним и јавним сегментом.

Значај за развој домаће правне теорије

Правне анализе ГСО у међународно правној теорији данас су ретке и оне се сведе само на поједине организације или поједине теме. У домаћој правној теорији постоје само ретки изузеци и то само посвећени јавном сегменту спортског права – закона који регулишу материју спорта. На појединим факултетима постоје или су постојали предмети који се баве датом материјом али на неуједначен и несистематичан начин. С обзиром на значај који спорт данас има у међународној заједници, као и с обзиром на значај и улогу ГСО у његовом регулисању мишљења смо да докторска дисертација са наведеном темом има не само друштвено него и значајно научно оправдање.

6. Закључак

На основу свега наведеног, Комисија има посебно задовољство и част да констатује да докторска дисертација кандидата мр Милоша Галантића под насловом: „Међународно-правна одговорност Европске уније у светлу правила међународног права о одговорности међународних организација“, представља самостално и оригинално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану. Комисија је, стога, слободна да предложи Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду да прихвати позитивну оцену предметне докторске дисертације и одреди комисију за њену јавну одбрану.

У Београду,
25. фебруар 2016. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Др Миленко Крећа, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду, у
пензији

Др Родољуб Етински, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Новом Саду

Др Бојан Милисављевић,
ванредни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

Др Александар Гајић,
доцент Правног факултета Универзитета у
Београду

Др Бојана Чучковић,
доцент Правног факултета Универзитета у
Београду

На основу члана 24. и члана 135. став 7. Статута Правног факултета Универзитета у Београду, а у смислу одредаба члана 124. и 125. Статута Правног факултета Универзитета у Београду из 2002. године, Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Београду, на VI седници од 28. марта 2016. године, донело је

О Д Л У К У

Члан 1.

Прихвата се извештај Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата **мр Милоша Галангића** под насловом: "**Међународно-правни положај и значај глобалних спортских организација**", и одређује Комисија за одбрану, у саставу:

др Миленко Крећа, редовни професор у пензији
др Родољуб Етински, редовни професор Правног факултета
Универзитета у Новом Саду
др Бојан Милисављевић, ванредни професор
др Александар Гајић, доцент
др Бојана Чучковић, доцент.

Универзитет у Београду је 31. марта 2015. године, актом под 02-03 број: 61206-237/4-15, дао сагласност на предлог теме докторске дисертације.

Кандидат је објавио радове:

- „Специфичности Суда за арбитражу у спорту као међународног арбитражног тела“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 1, 2015
- „Lex Sportiva - порекло и значај термина“, *Теме*, 39/2, 2015.
- „Регулисање друштвених односа у спорту“, *Правни живот*, 2015.

Објављени радови квалификују кандидата за одбрану докторске дисертације.

Члан 2.

О извршењу ове одлуке стараће се Декан Правног факултета Универзитета у Београду.

04-број: _____

ПРЕДСЕДНИК НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
Декан

Београд

Професор др Сима Аврамовић